

1066 – נר חנוכה חשמלי / סקירה

שו"ת בית יצחק יורה דעה א סימן קב

ובדבר אם יכול לברך על גאס ליכט או על עלעקטרישעס ליכט להדליק נר של שבת נלפע"ד דיכול לברך ויוצא ידי חובת המצוה. ולדעתי יכול לומר 'להדליק נר' - דכל מאור הדבוק בשמן או בפתילה מיקרי נר וכאן ג"כ המאור דבוק בהכלי ובהפלאטינען דראטה בגליהליכט או בפחמים בבאגענליכט. ואין לומר דהוה דבר שאין בו ממש בעין שכי הברכ"י סי' רט"ז בשם תלמיד הרשב"א במשמש באתרוג ונשאר הריח בבגד או ביד אין מברך על אותו הריח שאין בו עיקר דכאן העלעקטריציטעט וכ"ש הגאז יש לו עיקר. אך לענין הדלקת נר חנוכה אינו יוצא לא בעלעקטרישעס ליכט ולא בגאסליכט חדא ששמן זית מצוה מן המובחר ועוד כיון שנעשים להדליק בכל ימות השנה לא הוי פרסומא ניסא והרמ"א כ' בס"י תרע"א שיזהר שלא להדליק במקום שמדליקין הנרות כל השנה כי אז לא יהיה היכר כלל ואף כי אין היכר רק לבני הבית מ"מ היכר קצת מיהא בעיא עיין שם על כן אין לברך להדליק נר חנוכה על נרות האלה כנלע"ד:

לולי החסרון שמשמשמים בו כל השנה – האם גם נורת לד מועילה ?

שו"ת בית יצחק יורה דעה ב' סימן ל"א / אין לחשוש לחסרון שמן או פתילה

ששאלתם אם יוצאין הנרות של חנוכה אם מדליקין בכלי שהשמן דולק בו בלא פתילה רק מונח טס קטנה וזכוכית קנה חלל דק בתוכו אם בעינן דומיא דמנורה שיהי' בו שמן ופתילה או לא: תשובה לדעתי יוצאין בו דלא בעינן דומיא דמנורה... (ז) כיון דלא בעי דומיא דמנורה ממש דהרי כל השמנים כשרים על כן גם בלא פתילה יוצאין אם דולק יפה אך כיון דאמרינן דשמן זית מצוה מן המובחר ה"ה דמצוה מן המובחר שיהי' בשמן ופתילי' וכן לענין נר שבת... (ח) והנה כעין ספק שלכם כ"כ בספרי חיו"ד ח"א סי' ק"כ אות ד' ה' אם יכול לברך על גאס ליכט או על עלעקטרישעס ליכט להדליק נר של שבת וכתבתי דיכול לברך להדליק נר דכל מאור הדבוק בכלי בפלאטינען דראטה בגליהליכט או בפחמים בבאגענליכט מיקרי נר (ואף דזה פשוט דאינו יכול לברך על אור היוצא מעצים ומאבנים דלא מיקרי נר ודוקא במוצאי שבת מברך בורא מאורי האש דמיקרי אור. אבל נר לא מיקרי רק מאור הדבוק בשמן בפתילה או בכלי מ"מ בגאס ליכט או עלעקטרישעס ליכט או כשאלה שלכם מיקרי נר כנ"ל).

סתירה במסקנתו ?

קובץ תשובות הרב אלישיב חלק ג סימן קג

בית יצחק יו"ד חלק א' סימן ק"כ, הדלקת נר חנוכה בעלעקטרישעס - ליכט (נר חשמל) אינו יוצא ידי חובתו אף ששמן זית מצוה מן המובחר כי כאן שנעשה להדליק בכל ימות השנה לא הוה פרסום ניסא ע"ש. לפי זה במקום הדחק ובאופן שיסדר שיהיה לזה היכר של נר חנוכה שפיר דמי.

במקום הדחק - האם גם לבית יצחק או שזו שיטה בפני עצמה ?

חשוקי חמה, שבת דף כא: / שינוי האם יועיל לבית יצחק

מדברי ה"בית יצחק" (יו"ד ח"א סימן קכ אות ה) משמע קצת דאפשר לצאת ידי"ח נר חנוכה בפנס המונח למטה מעשרה טפחים. שכתב שם... משמע דאם יניחם נמוך יצא ידי"ח, ולכן ידליק ואל יברך.

שו"ת ציץ אליעזר חלק ב סימן מה / על דברי הבית יצחק

ולא אבין נימוק זה, הא הרי גם בנר עלקטרי המדובר הא הוא [או שיצויר גם זה] באם יקציע לכך מקום מיוחד ובגוון שונה כצורת מנורה בת שמונה קנים, וכיוצא בזה, וא"כ במה יהא שונה זה משמן או יתר נרות שמשמשמים בהם כל השנה ויוצאים בזה אפ"ה ידי נרות חנוכה כשמסדרן בצורה ניכרת שממשמשין ובאין לפרסומא דנס חנוכה].

שו"ת יחזה דעת חלק ד סימן לח / על דברי הבית יצחק

וגם הטעם השני אינו מוכרח כלל, שהרי בזמן אבותינו ואבות אבותינו שהיה כל תשמישם לאור נרות שמן, היו יוצאים ידי חובת מצות נר חנוכה בנר שמן, וזאת גם בזמן שהיו מדליקים נרות חנוכה בפנים, והיה די בשינוי מקום של נרות החנוכה. (וגם דבר זה אינו לעיכובא, שגם הרמ"א תפס כן רק בלשון של זהירות/זהירות). ועוד שהרי בחנוכה שנעשית במיוחד להדלקת נרות חנוכה לא שייך טעם זה, שהרי יש היכר גמור בהדלקתה שנעשית לשם מצוה, וכמו שכתב הפרי חדש (סימן תרע"ה סעיף א'). ע"ש (לשון הפרי"ח: מסתברא לי, שאלו נרות של מתכת הנהוגות בערי פראנקיאי שיש להם ח' פיות ואחד עולה על גביהם והוא השמש, והם מיוחדות להדליק בהם בחנוכה מידי שנה בשנה, ולא נעשו אלא לכך, והדבר ידוע לכל שאין משתמשים בהם, אם אחזה בידו עד שכבתה יצא, כיון דק"ל הדלקה עושה מצוה ולא הנחה, וליכא למיחש לרואים שיאמרו לצורכו הוא אחזה מאחר שאין דרך בכך).

שו"ת יחזה דעת חלק ד סימן לח / חסרון שמן ופתילה

אולם האמת ניתנה להיאמר, שיש טעם נכון לומר שאין יוצאים ידי חובת מצות הדלקת נרות חנוכה בחנוכה חשמלית, והוא מפני שאין בחנוכה חשמלית לא שמן ולא פתילה, והנס שהתרחש במנורת בית המקדש, הוא בשמן, שלא היה בו להדליק אלא יום אחד, ונעשה בו נס והדליק שמונה ימים, והמצוה בהדלקת נרות חנוכה כדי להזכיר את הנס שהתרחש כבר, אבל בחנוכה חשמלית שאין שם שמן כלל, אין בזה זכר לפרסומי ניסא.... וכן כתב הגאון מלובלין רבי אליהו קלצקין בשו"ת דבר אליהו (סימן ס"ג), שהואיל ואין במנורת חשמל לא פתילה ולא שמן, אין יוצאים בה ידי חובת הדלקת נרות חנוכה, משום שאנו צריכים הדלקה הדומה להדלקת המנורה של בית המקדש שנעשה בה הנס על ידי שמן.... ונראה שאם אין לו נרות חנוכה הכשרים להדלקה אלא מנורת חשמל בלבד, ידליקנה בלא ברכה, ואם נזדמן לו אחר כך נר חנוכה כשר להדלקה, ידליקנו בברכה.

שו"ת ציץ אליעזר חלק א סימן כ פרק יב / אין חסרון של שמן או פתילה

...וא"כ ה"ה בנר - חשמלי אין עיכוב במה שאין שמן ופתילה, ושמן זית הוא רק למצוה מן המובחר. ולפי הני"ל אין גם מקום לחלק ולומר דרך שמן בלא פתילה כשר אבל לא פתילה בלא שמן, מכיון שעיקר הנס היה בשמן, מכיון שהארי כשר גם בשל שעה, ומשמע שעיקר המצוה שיראו נרות דולקים ויתפרסם הנס.

שו"ת גבורות אליהו אורח חיים סימן קסז

בדבר נר חנוכה במנורת חשמל, הבית יצחק (יו"ד ח"א סי' קכ, ח"ב סי' לא) אוסר, וכיון שכן אין להתיר לקנות מנורה בנרות חשמל, שמא ילמדו להתיר. הערת המו"ל: ר"ל שאם ישתמשו במנורה אף לתוספת פרסום בעלמא להודיע שהוא חנוכה עתה, עלולים לסבור שגם כשר להשתמש בה לעצם המצוה.

שו"ת ציץ אליעזר חלק א סימן כ פרק יב / גרמא / אבוקה - מדורה

ולפי"ז יש להסתפק אם אפשר לצאת ידי מצות נר - חנוכה בנר - חשמלי, מכיון שהוא אינו עושה עצם ההדלקה כי אם גורם לההדלקה ע"י לחיצתו בכפתור שמחבר בזה את החוטים ונותן מעבר לזרם.... הגרצ"פ פראנק שליט"א בחוברות קול תורה כסלו ניסן - תרצ"ד דעתו נוטה לומר שאפשר לקיים מצוה ע"י גרמא [ע"י שם באריכות דבריו, ויש לדון בכמה מקומות מדבריו שם, ובעיקר במה שמסתייע מנר שבת לנר חנוכה. ואכמ"ל]. וכן ראיתי בספר צלי"ח החדש (ריש מאמר א') שמביא בשם ספר שערי דעה ח"א סימן ב' [ע"י שם בקו"א למאמר א'] שדעתו ג"כ שאפשר לקיים מצוה ע"י גרמא, והמחבר שם מאריך ג"כ בדבר זה, וגבי חנוכה פשיטא ליה בודאות שאפשר לקיים אף ע"י גרמא, משום דעצם עיקר המצוה לא נתקנה אלא משום פרסומא ניסא, וכשרק מדליק בזמן ההדלקה איכא שפיר פרסומא ניסא כשמדליק ע"י גרמא. ויש הרבה להאריך בפלפוליו של בעל המחבר הני"ל שם. ולעני"ד נראה להעיר די"ל דגרמא כזו של הדלקת מאור החשמל, אינו נכנס כלל בגדר השאלה של אם אפשר לקיים מצוה ע"י גרמא, מכיון שכך הוא דרכו של מאור זה להדליקו באופן כזה, וזוהי דרך הדלקתו, ע"י לעיל פרק ח' אות ו', ובנר חנוכה הרי עיקר מצוה ההדלקה היא פרסום הנס, שיראו ויכירו שהוא מדליק נרות אלו לשם חנוכה, ושפיר איכא בנרות - חשמליות פרסום הנס בהקציעו מקום מיוחד ליד הדלת או החלון לנרות אלו, ובהדליקם בלי שום שינוי מדרך הדלקתם הרגילה, ובפי ההמון נקרא זה שהוא במו ידיו הדליק הנרות הללו, ואיכא פרסום הנס.

(ד) אולם מה שיש לי בזה מקום ספק, הוא למה שרמזתי גם בסוף הפרק הקודם, וכאן בנר חנוכה תהיה ההערה עוד יותר חמורה. והוא, שאולי נחשב אור זה של החשמל במנורה - הזכוכית כאבוקה. מכיון שרוב המנורות נראה האור כהולך ונמשך בעיגול, ונראה כמדורה עם איזה פתילות, והרי בעשאה כמין מדורה אומר רבא בשבת (ד' כ"ג ע"ב) שאפי' לאחד נמי אינו עולה, וכן נפסק ברמב"ם (פ"ד מה' חנוכה) ובשו"ע /או"ח/ (סי' תרע"א). ועיין בספר האשכול ח"ב ה' חנוכה. שכתב: ובתשובה לגאון, מה ששאלתם אבוקה של שעה, לא חזי לן מעולם מאן דאדליק בשעה בבי שמשא... ובחנוכה נמי לא ידליק באבוקה של שעה... מ"מ אבוקה בחנוכה אסור דאמר רבא מלא קערה שמן וכו' ש"מ במדורה אינן יוצא. ע"כ... ונהי שבנר של שעה נוהגין להכשיר. היינו מפני שסבירן שמכיון שהשעה כרוך מסביב לפתילה יחידית והפתילה דולקת ישר למעלה, דומה זה לפתילה של שמן, ואין זה נקרא אבוקה אלא נר יחידי. אבל בנר חשמלי שאינו דולק ישר מסביב לחוט אחד, כי אם דולק בעיגול מסביב לחוטים, יש שפיר מקום להסתפק ולומר שזה נקרא נראה כמין אבוקה, וצ"ע כעת.

סימן תרעג.

סעיף א. לענין הידור מצות נר חנוכה לכאורה נראה דיותר הדור נר שטערין משמן זית. שהרי בגמ' אמרי' בטעמא דשמן זית משום דצליל נהורי' טפי, ונר שטערין צלול יותר משמן זית. ולכאורה האי טעמא שכתבו הפוסקים משום דבשמן זית נעשה המצוה אין לו זכר בגמ', ואדרבא מדקאמר	דמעיכרא הוה מהדר מר אמשחא דשומשמי משום דמשיך נהורי' טפי, רק מדשמעה לדריב"ל מהדר אשמן זית משום דצליל נהורי', נראה שאין יתרון כלל בזה שבו נעשה הנס, מדלא אמר טעם זה. ובלא"ה הידור מצוה יש לו שורש בתורה, מזה אלי ואנוהו אתגאה לפניו במצות. וזה שבו נעשה הנס אין לו שורש.
---	---

ולענין נר הגאון והעלעקטרי שנתחדש בימינו, לכאורה נראה אע"ג דצליל נהורם טובא מ"מ אין לצאת בהם ידי מצוה, מפני שלא היו במציאות בעת תקנת חז"ל המצוה י"ל שלא נכנסו בכלל הנרות שעליהם חלה התקנה. דוגמא לדבר מצאנו בגזירת כתמים דאולינן בתר מאכולת שבימיהם, מפני שהיא גזירתם. ועוד העירני אחי רד"ב שי' מפני ששם נר לא יונח כ"א על פתילה ואבוקה הנתלה בה, והו"ל כמדורה שאין יוצאים בה מפני שאינה נקראת נר. ולפי"ז צ"ע ג"כ אגר שבת אם יוצאים בהם, אע"ג דטעמא מפני שלו' בית מ"מ כמו שכתב הרא"ש במרור

דאין צריך כזית מדינא דלא כתיב ב' אכילה, אלא כיון שמברכין על אכילת מרור, אין אכילה פחות מכזית, א"כ תזיק הברכה שתהי' המצוה כצורתה, ה"נ כיון שמברכין להדליק נר ש"ש תזיק הברכה שיהי' דוקא נר. ולכאורה צ"ע לפ"ז יפסל ג"כ נר של שבת באבוקה, (דוקא כשמדליק רק מדורות). וצ"ע לכאורה המטביל ידיו, שצריך לברך לי"א על נטילת ידים אע"ג דלא נטל, משום דכך הוא עיקר המצוה, וה"נ יברך על נר משום עיקר המצוה, ול"ק על הרא"ש במרור שאם יקיים המצוה בפחות מכזית אין מקום לאכילה כלל, וצ"ע.

מצות ראייה / קוק, אברהם יצחק בן שלמה זלמן הכהן / עמוד 90
הודפס מאוצר החכמה

שו"ת מנחת שלמה תניינא (ב - ג) סימן נח/ מאורי אש פרק ה' ענף ב' / שמן ופתילה / גרמא

יש להסתפק אם אפשר לקיים מצות נר חנוכה בהדלקת מאור האלקטרי בכה"ג שניכר שהוא מדליק למצות נר חנוכה, ועיין בס' דבר אליהו להגאון מוהר"א קלאצקין ז"ל שנשאל על זה והאריך שם בתשובה סימן ס"ג. ונלענ"ד להקדים עוד ספק אם אפשר לקיים מצוה זו ע"י הדלקת עצים שהן עשויות להאיר בכה"ג שאינו נעשה כמדורה וגם שאין העץ כלה אלא לאחר שיעור חצי שעה ומיכר שהדליקו לצורך מצוה... וכע"ז נשאל הגאון בעל שו"ת בי"צ בחיו"ד ח"ב סימן ל"א ... (=לעיל) והשיב שם דלא בעינן דומיא דמנורה כי אם למצוה מן המובחר ולא לעיכובא יעוש"ה.

אמנם נראה דאף אי שמן בלא פתילה כשר מ"מ פתילה בלא שמן אפשר דלא, משום דעיקר הנס הלא היה בשמן ולא בפתילה וא"כ אפשר דבעינן דוקא שמנים, וקצת ראייה נ"ל דהנה גדולי האחרונים האריכו בקושינו המפורסמת של הגאון בעל שער אפרים דאין מדליקין נ"ח בשמן שריפה (=שמן תרומה שנטמאה) והא קיי"ל נ"ח צריך שיעור ושמן שריפה כיון דלשריפה עומד נימא כתותי מיכתת שיעוריה... משמע דבעינן דוקא שמן דאיל"ה מה ספק הוא נהי דלית ביה שיעור שמן מ"מ לא גרע מפתילה הדולקת בלא שמן... (אך גם זה יתכן דה"ה נמי דאפשר בפתילה גרידא דאית בה הך שיעורא).

ועיין בעט"ז ס' תרע"ג שכתב בשם המהר"ל מפראג "דמאחר שהנס היה ע"י שמן צריך לקיים ג"כ המצוה ע"י נרות של שמן אבל בנרות של שיעור או חלב לא מיקרי נר רק אבוקה ופסול לנ"ח - וההפך שבין נר לאבוקה הוא שר אין האור שולט בכל השמן רק בראש הפתילה ומושך משם את השמן אליו ואבוקה היא כאשר האור והחלב שולט בכל השמן כמו שהוא בנר של שיעור וחלב שכורכין סביב להפתילה", ואם כי לא קיי"ל בזה כוותיה מ"מ נראה דהיינו משום דגם בשעור חשיב השעור עצמה כמו שמן, אבל עכ"פ יש לצרף דבריו לסניף דלענין נ"ד דהיינו פתילה בלא שמן כיון דלא הזכירו כלל בחז"ל, יש להסתפק אם מקיימים בה מצות נ"ח או לא. וה"נ באלקטריא הלא כל האור הוא רק מחמת החוט המלוכלך שהזרם העובר דרך בו הוא מחמם אותו עד כדי ליבון בכה"ג נראה דכ"ש הוא שהוא ספק גמור, דאטו אם ילבן אדם ברזל שהוא מאיר ויניחנו כדי לקיים בו את המצוה וכי יצא הוא בזה, ודאי דספק גדול הוא כיון דלא קרי כלל נר.

ועוד נראה ד"ל דבעינן דוקא מידי דבר כלוי הוא דומיא דשמן שהיה בו הנס שלא כלה משא"כ מאור זה שאינו מכלה כלל¹, וגם י"ל דבעינן אור כזה שיש בו שלהבת משא"כ כאן דאין בו שלהבת כלל, ובפרט לפי המתבאר לעיל דלדעת הראב"ד ז"ל בפ"ב מה' שבת אפשר לומר דברזל מלוכלך לא חשיב כלל אש, ואף לדעת הרמב"ם ז"ל נמי לא חשיב מבעיר גמור אלא תולדת מבעיר, ובכה"ג דחשיב רק תולדה אפשר דלא חשיב הדלקה מעליא ולא יצא.

בטווא"ח ס' תרע"ה פסק "וכיון שעיקר המצוה בשעת ההדלקה צריך שיהא בנר שיעור שמן קודם שידליק אבל לא ידליק ויתן שמן אח"כ" עכ"ל, ומשמע מזה דאף אם במה שהוסיף אח"כ יש בו כדי שיעור חצי שעה נמי לא יצא...

כיון דבעינן שיתן שמן בנר כדי שיעור חצי שעה, יש להסתפק אי שרי למלא שפופרת של ביצה שמן וליתן אותה עפ"י הנר בשביל שתהא מנטפת, מי בעינן שיהיה כל שיעור השמן בתוך הנר עצמו או לא, ונראה דלא מבעיא לדעת הירושלמי בפ' ב"מ שכתב דטעמא דלא יקוב אדם שפופרת וכו' הוא מפני שלא הותחל בכל טפה וטפה וסובר דכל טפה הנוטפת לתוך הנר חשובה כהדלקה חדשה, א"כ נראה דה"ה בנ"ד חשוב נמי כאילו בשעה שהדליק לא היה בו שיעור אלא שאח"כ נתוסף בה שמן, אלא אף לדין נראה נמי דחשיב שפיר הדלקה חדשה, דהא דעת הרבה פוסקים הוא דהמסתפק מן השמן שבתוך השפופרת אינו חייב משום מכבה (=שיטת תוס' לעיל), אלמא דכיון דהשמן בדיל מהפתילה חשיב כהדלקה חדשה וא"כ ה"נ כאן בנ"ד בהדלקת מאור האלקטריא נראה דאף הרבנים שהתירו לקיים בהדלקה זו מצות נ"ח - היינו דוקא בזרם שהוא קבוע תמיד בתוך החוטים כגון זרם הבא מהמון זוגי מטילים של נחושת ואבן דחשיבי כמו שמן, משא"כ בזרם המתהווה ע"י מגנטים הבאים בקרבתם של החוטים יש להסתפק אי לא חשיב כל סבוב וסבוב כיצירה חדשה, ובפרט בזרם שמשמשים בו בא"י שיש חמשים פעם בשניה אחת שאין שום זרם כלל בתוך החוטים, י"ל דחשיב כאילו בשעת ההדלקה לא היה בו כדי שידליק שיעור חצי שעה, ואף אם נאמר דגבי שבת חשיב נמי כאילו כל המשכת האור הוא על ידו שאני התם דמלאכת מחשבת אסרה תורה משא"כ הכא דבעינן הדלקה ממש.

¹ האם הכילוי של חומר הבעירה בתחתית הכח/ ריקון הסוללה לא חשיב כילוי ?

ואף כי יפה העיר לי בזה הרב הגאון הג' מוהרי"ם חרל"פ שליט"א בסברא ישרה לחלק דלא דמי כלל לשפופרת דהתם השמן הוא מטפטף מעצמו ולא מחמת ההדלקה ולכך חשיב שפיר גרמא, משא"כ כאן דרק ע"י ההדלקה הוא גורם למעבר הזרם בתוך הזכוכית, מ"מ נלענ"ד כיון דעיקר הטעם דאמרינן הדלקה עושה מצוה כתבו הראשונים משום דבעינן דומיא דמנורה שבמקדש ומשום כך בעינן נמי שיהיה בו כדי שיעור בשעת ההדלקה, א"כ נראה דאף בכה"ג דנ"ד אין כאן הדלקה מעליא וצ"ע.

...ונראה דאיכא נמי סברא איפכא דהכא באלקטריא גרע טפי משפופרת דהתם עכ"פ כל המשכת האור שלאח"כ הוא רק מחמת ההדלקה הראשונה שהדליק הוא ולכך חשיב שפיר כאילו אדליק הוא את כל השמן אף מה שבתוך השפופרת הואיל וממילא אתי לתוך הנר משא"כ באלקטריא איכא כל רגע ורגע חימום חדש והחוט המאיר עכשו אין זה מחמת שהאיר כבר מקודם וא"כ נהי דמעבר הזרם בתוך הזכוכית הוא רק מחמת מעשיו שחבר את שני קצות החוט, מ"מ המשכת ההדלקה שלאח"כ שהיא ע"י זרם חדש שלא נוצר עדיין בשעת חבורו את החוטים אלא נולד אח"כ ע"י כח המכונה לא חשיב כלל כאילו הודלק ע"י אדם אלא כהודלק מעצמו דמי ולא חשיב הדלקת כל משך החצי שעה כי אם גרמא.

אמנם אף אי הוי רק גרמא כתב הגאון מוהרצ"פ פרנק שליט"א בירחון קול תורה חוברת ג': אולם להלכה הנני מסתפק קצת ביסוד החלק המעשי של מצות עשה אי מעכב שתהא עשייתה בגדר של פעולה בידים דוקא, או נאמר דלגבי מצות עשה די לו גם בגרם עשה ובלבד שיהא הוא המסבב לעשיית המצוה אמרינן דהיינו עשה ידידים....

והנה ראיתי שם בשו"ע הרב ז"ל בקו"א אות ג' שכתב, ומסתברא לברך אז "על הדלקת הנר" עכ"ל, וא"כ נראה דהגרע"א ז"ל צדק מאד בתמיהתו על המג"א (=לגבי אשה שקיבלה שבת שתאמר לגוי להדליק ותברך "על הדלקת") משום דאף אם נאמר דעיקר המצוה הוא שיהיה נר הדלוק ולא שידליקנו הוא בידים ממש מ"מ הואיל וכתבו כל הפוסקים שנוסח הברכה הוא "להדליק" כמו בנר חנוכה דדייקי מיניה בגמ' דהדלקה עושה מצוה... ומיהו כל זה הוא רק גבי נר שבת אבל בנר חנוכה דהדלקה עושה מצוה י"ל שפיר דבעינן שידליק הוא בידים ולא ע"י גרמא, אך גם בזה הוכיח הגאב"ד מוהרצ"פ שליט"א דיצא....

ברם בנ"ד נראה דיש לדון כאן לפסול מטעם אחר כיון דעיקר הטעם דהדלקה עושה מצוה הוא משום דבעינן דומיא דמנורה שבמקדש ושם היתה עיקר המצוה לעשות שלהבת כדכתב רחמנא "בהעלותך" את הנרות ולא "בהדלקתך" והיינו מפני שהלהב עולה לכן נופל ע"ז לשון עליה, וגם מפני שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה ועיין פי' רש"י בחומש, וא"כ דילמא ה"נ בנר חנוכה בעינן דוקא שלהבת ולא ליבון החוט לבד, ואף כי פשוט הוא דלא לכל הדברים הצריכו דומיא דמנורה מ"מ נראה דאפשר דנכלל במאי דאמרו הדלקה עושה מצוה דבעינן הדלקה כדי שתהא שלהבת עולה וצ"ע. וכל זה לא כתבתי כי אם להעיר את צדדי הספק בענין זה ויהא רעוא כי יאיר ד' את עינינו בתורתו תמיד ויזכנו לימי אורה ושמחה, ואין שמחה כהתרת הספיקות.